

Datum:
2009-10-05

D. nr:
062-09

Kopia till

Till
Jordbruksdepartementet
Registrator@agriculture.ministry.se

Yttrande över SOU 2009:54 Utredningen om en bättre älgförvaltning.

Sammanfattande synpunkter:

Jägarnas Riksförbund avslår i huvudsak utredarens förslag. Jägarnas Riksförbund anser att det lagda ursprungsförslaget som utredningen har utgått från med kvotjakt för de marker som inte ingår i samverkansområden, är ett klart bättre system. Jägarnas Riksförbund finner att utredarens förslag är ett för stort ingrepp i förfoganderätten för de som inte kan ingå i älgskötselområden och förslaget måste kompletteras med rätt för de markerna att jaga vuxen älg.

Jägarnas Riksförbund finner även risk för ökad byråkrati och ökade kostnader med förslaget.

Jägarnas Riksförbund synpunkter på enskilda delar av SOU 2009:54

Utredningen ska enligt sina direktiv (dir. 2008:63) se över den nuvarande älgförvaltningen och lämna förslag till de förändringar eller förenklingar som behövs för att skapa en förvaltningsmodell för älg som syftar till en ekosystembaserad lokal förvaltning. Förvaltningen ska vara anpassad till såväl älgstammens demografi som de lokala ekologiska förutsättningarna. Målet ska vara en produktionsanpassad älgjakt med en livskraftig älgstam av hög kvalitet där stammen på lång sikt är i balans med betesresurserna och där älgstammens storlek genom lämplig avskjutning är anpassad till betestillgången, de areella näringarna, trafiksäkerheten och rovdjursstammarna. Utredningen ska också se över det nuvarande systemet för samråd om älgjakten. Utredningen ska vidare föreslå vilka underlag som bör ligga till grund för beslut om hur många älgar som får skjutas, samt i vilka former besluten bör fattas. Översynen ska utgå från tidigare utredningsförslag, men utredaren ska även överväga om det med ett bättre beslutsunderlag eller liknande är möjligt att nå syftet genom andra mindre ingripande förändringar än vad som föreslagits. En enkel, rättssäker och kostnadseffektiv administration ska eftersträvas.

Utredaren säger sig ta utgångspunkten i övervägande och förslag i att jakträtten ingår i äganderätten, är en del av fastighetens ekonomiska nyttjande och att det är markägarna själva som har att bestämma över jakten på sin mark utifrån de begränsningar som lagstiftningen sätter. Markägaren kan antingen genomföra jakten själv eller upplåta till någon. Staten har också ansvar för älgförvaltningen då det finns många andra intressen som berörs av hur älgen förvaltas.

Utredaren noterar ett antal problem i dagens förvaltning med hög komplexitet, brist i helhetsyn över större områden, brist i representation, skador för skogsbruket och i trafiken samt i älgstammens kvalitet och kunskaper.

Jägarnas Riksförbund anser att utredarens valda sätt att lyfta problemen riskerar att låta älgförvaltningen bli det som är kvar när andra intressen tillgodosätts. Särskilt de snabbt växande rovdjursstammarna behöver avvägas och anpassas mot att även älgstammen ska utvecklas väl. Jägarnas Riksförbund anser även att utredaren borde lyfta positiva värden med älgen bl.a. den

---

<u>Adress:</u>	<u>Telefon:</u>	<u>Fax:</u>	<u>E-post:</u>
Saltsjöгатan 15 151 71 SÖDERTÄLJE	08-550 107 81	08-550 651 77	jrf@jrf-lj.org

ekologiska och klimatsmarta köttresurs älgen utgör och att förstärkning av dem också bör vara en drivkraft till förändring i utredningen. Jakten med löshund efter älg är ett viktigt kulturarv i vårt land och behöver säkerställas.

Utredarens föreslår att licensjakten ska avskaffas och att all jakt på vuxen älg framöver ska ske i älgskötselområde, som ska tåla en avskjutning om minst 10 älgar per år. Marker som inte ingår i älgskötselområde föreslås endast få jaga älgkalv i högst 5 dagar.

Jägarnas Riksförbund menar att lokala förutsättningar kan förändras genom förändringar i antalet rovdjur, infrastruktur, skogs- och jordbruk m.m. så kan arealkraven för att bilda älgskötselområden komma att variera och områden som ligger på miniminivån 10 älgar riskerar avregistrering och därmed hänvisning till enbart kalvjakt. Noterbart är även att utredaren föreslår kalvjakt i högst 5 dagar, vilket innebär att även kalvjakt kan förnekas markägare utanför älgskötselområden.

Ytterligare så anger utredaren att om inrapportering av uppgifter från ett älgskötselområde inte sker ska avregistrering kunna ske.

Jägarnas Riksförbund upplever att det kan innebära att skötsamma jaktlag som skött sin avrapportering inom ett älgskötselområde kommer att bestraffas orimligt för att andra inte avrapporterat och därtill att det innebär ökad administration då områden kommer att behöva nybildas och avregistreras efter förändrade förutsättningar.

För Jägarnas Riksförbund är det positivt med förslag som innebär att beslutande över och genomförande av älgjakten i högre grad får tas på det lokala planet. Dock finner JRF mycket avgörande svagheter i förslaget genom att både mindre och större arealområden kan tvingas stå utanför älgskötselområden och endast jaga älgkalv i högst 5 dagar. För JRF är frivillig samverkan inom jakt det som eftersträvas, men i vissa fall är det inte möjligt. Oregelbundna arbetstider och skiftgång kan vara sådana skäl, men även personliga olikheter kan göra att det inte är lämpligt att samverka.

Ofta är jakt på vuxen älg en mycket viktig del för att människor i denna situation ska uppleva en meningsfull livssituation och utredarens förslag riskerar att allvarligt försämra livskvaliteten för dem. Även omkringliggande fungerande jaktlag kan uppleva olust med att tvingas ställas inför dessa frågor och mista glädjen i jaktlig samvaro.

Eftersom deltagande i älgskötselområde är frivilligt och det inte finns någon rätt för markägare att ansluta sig till älgskötselområde kan betydande arealer komma att mista rätt att jaga vuxen älg. För att skjuta 10 älgar i genomsnitt per år krävs i genomsnitt 5 000 ha och i vissa delar av landet kommer arealkravet att bli mångdubbelt större.

Jägarnas Riksförbund anser utredarens förslag vara ett mycket stort intrång i markägarens förfoganderätt, som vi inte kan acceptera, då vi inte kan se att denna allvarliga inskränkning står i proportion till någon ökad nytta för någon annan. Jägarnas Riksförbund kräver därför att förslaget kompletteras med möjlighet för de marker som inte kan komma med i älgskötselområde att skjuta vuxen älg i likvärdig omfattning som omgivande älgskötselområden.

Detta kan åstadkommas genom att de föreslagna älgförvaltningsområdena får i uppdrag att beräkna det antal vuxna älgar som de områden som står utanför älgskötselområdena inom förvaltningsområdet borde få utifrån den aktuella älgstammens utveckling och att länsstyrelsen fastställer det. Genomförandet av avskjutningen av vuxen älg i område som ej är med i älgskötselområde kan genomföras ett antal dagar eller som avlysningsjakt.

Jägarnas Riksförbund ser i förslaget med enbart kalvjakt utanför älgskötselområden ingen logisk förklaring till att begränsa tiden till högst 5 dagar. Jägarnas Riksförbund kräver även av praktiska skäl att enskilda markägare ska få inräkna i ett älgskötselområde marker som inte är

sammanhängande, men finns inom det område som älgförvaltningen omfattar, eller är av mindre betydelse i annat älgförvaltningsområde.

Jägarnas Riksförbund noterar att ekonomisk ersättning för älgskador inte utgår utan detta skall regleras genom jakt. Enbart kalvjakt kan medföra begränsningar i markägarens möjligheter till skadereglering via jakt, därför efterlyser JRF att förslaget kompletteras med analys omkring hur ekonomisk kompensation hanteras i dessa situationer.

Jägarnas Riksförbund begär även att JRF skall beredas rätt att delta i arbetet med att öka den frivilliga jaktliga samverkan inom ramen för älgskötselområde. Att bägge jaktorganisationerna deltar i arbetet säkrar att all kompetens bereds möjlighet att bidra i ökad jaktsamverkan och översyn av bestämmelserna.

Förvaltningen av älg föreslås ske genom älgförvaltningsområden, som ska ledas av en älgförvaltningsgrupp.

Jägarnas Riksförbund finner utredarens utgångspunkt i äganderätten logisk i avvägning av förvaltningsområdenas ställning och av gruppens sammansättning, men däremot är förslaget av utnämmande inte förenligt med demokratiskt synsätt. Jägarnas Riksförbund känner därtill en oro för att de föreslagna älgförvaltningsområdena blir en ökad administration och vill understryka att skapandet av älgförvaltningsområden inte får innebära ökade ekonomiska pålagor, utan måste innebära effektivisering i andra led. Förbundet känner även oro för att älgförvaltningsområden inte uppnår tillräcklig kompetens och att enskilda aktörer dominerar. Lagstiftningen måste därför säkerställa att enskilda jakträttsinnehavare och markägare kan överpröva förvaltningsplaner och skötselplaner på rättssäkert sätt.

Jägarnas Riksförbund anser det positivt att Skogsstyrelsen roll lyfts fram inom älgförvaltningen och att länsstyrelsens roll klargörs. Jägarnas Riksförbund vill peka på vikten av att länsstyrelsen besitter god juridisk kompetens för att upprätthålla rättsäkerhet. Jägarnas Riksförbund vill även föreslå att Länsstyrelserna ökar samverkan sinsemellan för att möjliggöra ökad specialistkompetens och ekonomiska besparingar.

Jägarnas Riksförbund delar utredarens uppfattning om behov av gemensam IT-plattform för hela landet och att likartade underlag tas fram. Jägarnas Riksförbund anser det naturligt att bägge jägarförbunden deltar i det utvecklingsarbetet. Jägarnas Riksförbund delar även utredningens uppfattning om utbildning och kunskapsstöd och att utbildning är ett uppdrag som behöver ske kontinuerligt och där har bägge jägarförbunden tydliga uppdrag.

Jägarnas Riksförbund delar utredarens syn om samernas jakt på älg och jakttiden för älg.

När det gäller kostnader för att jaga älg anser Jägarnas Riksförbund att förslaget om införande av fällavgift på älgkalv inte får innebära ökat totalt uttag av fällavgift, utan att avgiften för vuxen älg justeras ned i motsvarande mån. Jägarnas Riksförbund anser även att insamlade fällavgifter inom ett område främst skall tillhöra det området och endast kunna nyttjas i älgförvaltningsfrågor. Jägarnas Riksförbund delar ej utredarens uppfattning att andelen till nationella viltvårdsfonden bör öka.

Utredaren vill även överväga höjning av registreringsavgiften för att länsstyrelsen ska få täckning för sina kostnader. Om utredarens förslag ska genomföras bör under införandet omregistrering ske utan kostnad för att snabbt få genomslag för förändringen.

Jägarnas Riksförbund delar utredarens uppfattning att ansökan om skyddsjakt bör hanteras skyndsamt och att det bör övervägas att skyddsjakt i vissa lägen och under vissa tider ska kunna ske direkt på markägarens/jakträttsinnehavarens initiativ. Jägarnas Riksförbunds förslag om ökad samverkan mellan länsstyrelser bör öka den samlande administrativa kapaciteten och möjliggöra snabbare beslutsgång.

Solveig Larsson
Förbundsordförande

Ulf Kallin
Riksviltvårdskonsulent